ZNP
Miesięcznik. Organ Krakowskiego Okr. Zw. Naucz. Polskiego
Redaktor: Wł. Sienko
ok VII Grudzień 1938 Nr 1

Od Redakcji

Ostatni numer Z. N. P. jest z grudnia 1937, który wyszedł jako numer sprawozdawczy z działalności Zarządu Okręgu za ubiegłe dwa lata. Ukazał on się w okresie najcięższego przesilenia w Związku Nauczycielstwa Polskiego. Przesilenie to spowodowało konieczność sanacji funduszów Związku Nauczycielstwa Polskiego, a łącznie z tym zahamowało także ruch wydawniczy pism okręgowych.

Ponieważ uzdrowienie finansów związkowych, nadwyrężonych przez okres przesilenia nie zostało jeszcze ukończone, i z tego powodu fundusze na wydawnictwa okręgowe muszą być z konieczności ograniczone, organ Okręgu Z. N. P. ukazywać się będzie sporadycznie, a więc w miarę istniejącej potrzeby. Stąd umieszczać w nim będziemy tylko rzeczy najważniejsze, dotyczące stosunków organizacyjnych, społeczno-kulturalnych i prawno-służbowych.

Jest pożądanym, ażeby zwłaszcza młodsza generacja nauczycielstwa związkowego nadsyłała swoje uwagi i artykuły dotyczące powyższych spraw i z jednej strony rzucała nowe poglądy na te sprawy, a z drugiej strony zaprawiała się do związkowej pracy publicystycznej. Pożądanym jest, aby w tych niewielu numerach, jakie się w ciągu roku ukażą, odzwierciadlało się wprawdzie w sposób treściwy, jednak dosadny i jasny życie organizacyjne naszego Okręgu, które w organie centralnym nie może znaleźć takiego odbicia, jakie

jest pożądane, a to z tego powodu, że są pewne sprawy, które nie obchodzą ogółu nauczycielstwa związkowego lecz wyłącznie nauczycielstwo tutejszego okręgu.

Tymi sprawami będą: a) propaganda wśród młodego nauczycielstwa i kandydatów nauczycielskich za wstępowaniem do Związku, polegająca na organizowaniu szeregu zebrań i sprawozdań z tychże. b) Metody organizowania pracy samokształceniowej już to celem pogłębienia wykształcenia zawodowego, już to celem jak najłatwiejszego i najszybszego uzyskiwania kwalifikacji zawodowych do ustalania i specjalnych. c) Dalszy ciąg dyskusji na tak wrażliwy temat, jakim są konferencje rejonowe, dotychczas nie uregulowane ani pod względem prawno-służbowym, ani też pod względem przydatności tychże do celów dalszego kształcenia, czy samokształcenia nauczycielstwa. d) O ile chodzi o zakres stosunków prawno-służbowych, będzie zadaniem naszego organu kontynuowanie w dalszym ciągu uświadomienia prawno-służbowego w każdej dziedzinie życia szkolnego i nauczycielskiego, oraz szerokie pouczenie o rozwoju ustawodawstwa szkolnego i interpretacji poszczególnych przepisów prawnych w zakresie stosunków szkolnych.

Aby pismo stało się interesujące, aby sięgało wgłąb stosunków szkolnych, powinno być zasilane obfitą korespondencją z terenu, czy to w formie ciekawych wiadomości, aktualnych zapytań, czy też potrzebnych wystąpień w razie rażących, czy też naprężonych gdzieś stosunków w poszczególnych powiatach. Rzeczą Redakcji będzie odpowiednio posegregować zebrany materiał i umieścić go w takiej formie, któraby sprawie przyniosła doraźną korzyść, a korespondentów nie narażała na najmniejszą przykrość.

Awanse do wyższych grup uposażeniowych

W związku ze zbliżającym się dniem 1 stycznia 1939 r. t. zn. dniem przesuwania całego szeregu Kolegów do wyższych grup podajemy tabele, na podstawie których każdy może się łatwo zorientować, kiedy powinien przejść do wyższej grupy.

Tabele takie podaliśmy już raz w Nr 11 ZNP. z r. 1934.

Obecnie podane są nieco zmienione w związku z wydanymi w międzyczasie okólnikami Ministerstwa W. R. i O. P., ale sposób orientowania się w nich jest ten sam.

Rok rozpoczęcia służby podany w pierwszej rubryce oznacza rok, w którym rozpoczęto służbę nauczycielską. Nie rozróżnia się tutaj poszczególnych dat, ponieważ, czy ktoś został zamianowany z dniem 1. II. 1925, czy z dniem 1. IX. 1925, to jest dla sprawy obojętne, gdyż §§ 33 i 59 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19. XII. 1933 (Dz. U. Rz. P. Nr 102 poz. 781) postanawiają, iż do następnej grupy przechodzi się 1 stycznia roku następnego po ziszczeniu się warunków, t. zn. po przesłużeniu wymaganej do tej grupy ilości lat. Wyjątek stanowi dzień 1 stycznia każdego roku, gdyż terminu przesunięć do wyższych grup należy szukać pod rokiem poprzednim np. jeśli ktoś — mając kwalifikacje tylko zasadnicze (Tabela A) rozpoczął służbę np. 1 stycznia 1921 r., a 1. II. 1934 zatrzymał grupę IX, to do wyższych grup przejdzie nie 1. II. 1940 i 1. I. 1946, lecz 1. I. 1939 i 1. I. 1945. Przy obliczaniu początku służby u nauczycieli, którzy mieli przerwy w służbie, należy postępować w ten sposób, że datę rozpoczęcia służby po ostatniej przerwie przesuwa się wstecz o czasokresy, zaliczone do wymiaru uposażenia. Np. Nauczyciel ma 2 lata i 3 miesiące, zaliczone przez Komisję Weryfikacyjną, potem uczył od 1. XI. 1918 do 31. VII. 1920, który to czas zaliczono mu do służby, a wreszcie uczy bez przerwy od 1. IX. 1924. Otóż po przesunięciu daty 1. IX. 1924 wstecz o 7 lat i 1 miesiąc otrzymuje się dzień 1. VIII. 1917, który jest dniem początku służby tego nauczyciela, zaliczalnej do wymiaru jego uposażenia służbowego. Analogicznie postępuje się przy wykreślaniu pewnych okresów, niezaliczalnych do uposażenia, choć one nie stanowią przerwy w służbie, jak urlop bezpłatny dla poratowania zdrowia, lub dla załatwienia spraw rodzinnych, obowiązkowa służba wojskowa, stan pozasłużbowy i t. p. tylko wtedy datę początku służby przesuwa się nie wstecz, lecz naprzód. Np. nauczyciel zamianowany był z dniem 1. IX. 1924, ale od 1. VIII. 1926 do 30. IX. 1929 pełnił obowiązkową służbę wojskową. Datę więc 1. IX. 1924 przesuwa się naprzód o 1 rok i 2 miesiące i otrzymuje się dzień 1. XI. 1925, który jest początkiem służby tego nauczyciela, zaliczalnej do wymiaru jego uposażenia służbowego.

Grupa uposażeniowa rozpada się na dwie rubryki, ponieważ rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19. XII. 1933 rozróżnia dwie kategorie nauczycieli czynnych w dniu 1. II. 1934, a mianowicie nauczycieli, którzy w tym dniu zostali zaszeregowani do grup cyfrowo tych samych, jakie posiadali do 31. I. 1934 (bez względu na szczeble) i nauczycieli, których zaszeregowano do grup cyfrowo niższych. Przy tej sposobności przypominamy, że wedle zarządzenia Ministerstwa z dnia 5. II. 1938 Nr BP. 691/38 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 40) nauczyciel, który po 1. II. 1934 uzyskał kwalifikacje dodatkowe, chociaż nawet 1. II. 1934 przeszeregowany został do grupy niższej, to jednak ma być traktowany tak, jakby grupę dawną otrzymał, np. służbę rozpoczął 1. IX. 1923, w dniu 1. II. 1934 przeszedł z grupy IX do grupy X, a 20. VI. 1935 złożył egzamin z W. K. N., otóż nauczyciel ten przejdzie do grupy VII dnia 1. I. 1939, a nie dnia 1. I. 1940, chociaż 1. II. 1934 spadł z grupy IX do grupy X.

W rubrykach dalszych podane są daty terminów awansów do wyższych grup.

Poszczególne tabele (A. B. C. i D.) obejmują 4 rodzaje kwalifikacyj, spotykanych wśród nauczycielstwa szkół powsz. A więc tabela A obejmuje nauczycieli, posiadających tylko maturę seminarialną, tabela B tych, którzy mają egzamin z W. K. N. i równorzędne kwalifikacje, tabela C tych, którzy ukończyli Instytut Nauczycielski, Instytut Pedagogii Specjalnej, Pedagogium i t. p., a tabela D nauczycieli ze studiami wyższymi. W ten sposób rozgraniczone są uposażenia z §§ 15 i 49 (tabela A), z §§ 16 i 50 (tabela B), z §§ 19 i 52 (tabela C) i z §§ 18 i 51 (tabela D) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19. XII. 1933. Jakie egzaminy dają prawo do danego uposażenia, znajdą Koledzy wyjaśnienie w odnośnych postanowieniach samego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19. XII. 1933 oraz w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. Nr 10 z r. 1933 poz. 157 (do § 16), poz. 158 do § 19) i poz. 159 (do § 18).

Na zakończenie przypominamy Kolegom postanowienia art. 22 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28. X. 1933 o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. Rz. P. Nr 86 poz. 663), że roszczenia, wynikające z tytułu uposażenia przedawniają się po upływie lat trzech od

dnia powstania odnośnego tytułu prawnego. Z postanowienia tego wynika, że każdy Kolega powinien wiedzieć, jakie mu przysługuje uposażenie i jeśli np. z dniem 1. I. 1939 nie będzie przesunięty do wyższej grupy, a ma do tego prawo — winien wnieść należycie udokumentowane podanie. W szczególności odnosi się to zwłaszcza do tych Kolegów, którzy w czasie swojej służby mieli urlopy bezpłatne na studia, gdyż Najwyższy Trybunał Administracyjny rozstrzygnął już w kilku wyrokach, iż czasu urlopowego, udzielonego dla dalszego kształcenia się zawodowego nie należy odliczać od czasu służby, zaliczalnej do wymiaru uposażenia służbowego.

Uwaga: Daty przejść do grupy X dla nauczycieli mianowanych po 1. II. 1934 a mających W. K. N. (tabela B) podano w nawiasach dlatego, że uzyskanie przez nich grupy X zależne jest od daty nominacji i od tego, czy posiadają także egzamin praktyczny. Np. jeśli dany nauczyciel został zamianowany z dniem 1. IX. 1936, a egzamin praktyczny złożył 20. X. 1936, to grupa X przysługuje mu oczywiście nie od 1. I. 1936, ani nie od 1. IX. 1936, lecz dopiero od 1. XI. 1936. Natomiast w tabeli D terminy przejść do grupy V podano w nawiasach z tego powodu, iż awans ten nie jest zależny tylko od ilości lat służby, lecz także od uznania władzy. W tabeli A i B nie podaliśmy terminów przesunięć do grupy VI, dlatego, ponieważ wedle dotychczas stosowanej praktyki Ministerstwo awansuje do grupy VI także i tych nauczycieli, którzy 1. II. 1934 przeszeregowani do grup cyfrowo niższych. Uwaga nasza więc w tej sprawie podana w ZNP. Nr 11 z r. 1934 w tej sprawie jest już na szczęście — nieaktualną. Do grupy VI może być wedle uznania władzy awansowany każdy nauczyciel z kwalifikacjami zasadniczymi, — względnie z W. K. N. — po ukończeniu trzydziestu lat służby.

Tabela A.

Początek służby w roku	Grupa uposaż.		Przejdzie do grupy			
	1. I.	1. II.	X.	IX.	VIII.	VII.
	1934		1. stycznia roku			
1906	VII.	VII.	—	—	—	—
		VIII.	—	—	—	193[illegible]
1907	VII.	VII.	—	—	—	—
		VIII.	—	—	—	1936
1908	VII.	VII.	—	—	—	—
		VIII	—	—	—	1937
1909	VII.	VII.	—	—	—	—
		VIII.	—	—	—	1937
1910	VII.	VII.	—	—	—	—
		VIII.	—	—	—	1937
	VIII.	VIII.	—	—	—	935
		IX.	—	—	1935	1937
1911	VIII.	VIII.	—	—	—	1936
		IX	—	—	1935	1938
1912	VIII.	VIII.	—	—	—	1937
		IX.	—	—	1335	1939
1913	VIII.	VIII.	—	—	—	1938
		IX.	—	—	1935	1940
1914	VIII.	VIII.	—	—	—	1939
		IX.	—	—	1935	1941
1915	VIII.	VIII.	—	—	—	1940
		IX.	—	—	1935	1942
1916	VIII.	VIII.	—	—	—	1941
		IX.	—	—	1936	1943
1917	VIII.	VIII.	—	—	—	1942
		IX	—	—	1937	1944
1918	VIII.	VIII.	—	—	—	1943
		IX.	—	—	1938	1945
1919	VIII.	VIII.	—	—	—	1944
		IX.	—	—	1939	1946
	IX.	IX.	—	—	1938	1944
		X	—	1935	1938	1945

Nauczyciele z kwalifikacjami normalnymi.

Tabela A.

Początek służby w roku	Grupa uposaż. 1. I. 1934	Grupa uposaż. 1. II. 1934	Przejdzie do grupy X. 1. stycznia roku	IX.	VIII.	VII.
1920	IX.	IX	—	–	1939	1945
		X.	—	1935	1939	1946
1921	IX	IX.	—	—	1940	1946
		X	—	1935	1940	1947
1922	IX.	IX	—	—	1941	1947
		X.	—	1935	1941	1948
1923	IX.	IX	—	—	1942	1948
		X.	—	1935	1942	1949
1924	IX	IX.	—	—	1943	1949
		X	—	1935	1943	1950
1925	IX.	IX.	—	—	1944	1950
		X	—	1936	1944	1951
1926	IX.	IX	—	—	1945	1951
		X	—	1937	1945	1952
1927	IX	IX.	—	—	1946	1952
		X.	—	1938	1946	1953
1928	X.	X.	—	1938	1947	1953
1929	X.	X.	—	1939	1948	1954
1930	X.	X.	—	1940	1949	1955
1931	X.	X.	—	1941	1950	1956
1932	X.	X	—	1942	1951	1957
1933	X.	X.	—	1943	1952	1958
1934	X	X.	—	1944	1953	1959
	od 1. II. 1934		1938	1944	1953	1959
1935	—	—	1939	1945	1954	1960
1936	—	—	1940	1946	1955	1961
1937	—	—	1941	1947	1956	1962
1938	—	—	1942	1948	1957	1963
1939	—	—	1943	1949	1958	1964
1940	—	—	1944	1950	1959	1965
1941	—	—	1945	1951	1960	1966
1942	—	—	1946	1952	1961	1967

Nauczyciele z kwalifikacjami normalnymi.

Początek służby w roku	Grupa uposaż. 1. I. 1934.	Grupa uposaż. 1. II. 1934.	Przejdzie do grupy X. 1. stycznia roku	IX.	VIII.	VII.
1906	VII.	VII.	—	—	—	—
		VIII.	—	—	—	1935
1907	VII.	VII.	—	—	—	—
		VIII.	—	—	—	1936
1908	VII.	VII.	—	—	—	—
		VIII.	—	—	—	1936
1909	VII.	VII.	—	—	—	—
		VIII.	—	—	—	1936
1910	VII.	VII.	—	—	—	—
		VIII.	—	—	—	1936
	VIII.	VIII.	—	—	—	1935
		IX.	—	—	1935	1936
1911	VIII.	VIII.	—	—	—	1936
		IX.	—	—	1935	1937
1912	VIII.	VIII.	—	—	—	1937
		IX.	—	—	1935	1938
1913	VIII.	VIII.	—	—	—	1938
		IX.	—	—	1935	1939
1914	VIII.	VIII.	—	—	—	1939
		IX.	—	—	1935	1940
1915	VIII.	VIII.	—	—	—	1940
		IX.	—	—	1935	1941
1916	VIII.	VIII.	—	—	—	1941
		IX.	—	—	1935	1942
1917	VIII.	VIII.	—	—	—	1942
		IX.	—	—	1935	1943
1918	VIII.	VIII	—	—	—	1943
		IX.	—	—	1936	1944
1919	VIII.	VIII	—	—	—	1944
		IX.	—	—	1937	1945
	IX.	IX.	—	—	1935	1944
		X.	—	1935	1936	1944

Nauczyciele z egzaminem z W K N

§§ 16 i 50. **Tabela B.**

Początek służby w roku	Grupa uposaż.		Przejdzie do grupy			
	1. I.	1. II.	X.	IX.	VIII.	VII.
	1934.		1. stycznia roku			
1920	IX.	IX.	–	–	1936	1945
		X.	–	1935	1937	1945
1921	IX.	IX.	–	—	1937	1946
		X.	–	1935	1938	1946
1922	IX.	IX.	–	—	1938	1947
		X.	–	1935	1939	1947
1923	IX.	IX.	–	—	1939	1948
		X.	–	1935	1940	1948
1924	IX.	IX.	–	—	1940	1949
		X.	–	1935	1941	1949
1925	IX.	IX.	–	—	1941	1950
		X.	–	1935	1942	1950
1926	IX.	IX.	–	—	1942	1951
		X	–	1936	1943	1951
1927	IX.	IX.	-	—	1943	1952
		X.	–	1937	1944	1952
1928	X.	X.	–	1935	1944	1953
1929	X.	X.	–	1936	1945	1954
1930	X.	X.	–	1937	1946	1955
1931	X.	X.	–	1938	1947	1956
1932	X.	X	–	1939	1948	1957
1933	X.	X.	–	1940	1949	1958
1934	X.	X.	–	1941	1950	1959
	od 1. II. 1934		(1934)	1941	1950	1959
1935	—	—	(1935)	1942	1951	1960
1936	—	—	(1936)	1943	1952	1961
1937	—	—	(1937)	1944	1953	1962
1938	—	—	(1938)	1945	1954	1963
1939	—	—	(1939)	1946	1955	1964
1940	–	—	(1940)	1947	1956	1965
1941	—	—	(1941)	1948	1957	1966
1942	–	—	(1942)	1949	1958	1967

Nauczyciele z egzaminem z W. K. N.

Tabela C.

Początek służby w roku	Grupa uposaż. 1. I. 1934	Grupa uposaż. 1. II. 1934	Przejdzie do grupy 1. stycznia roku IX.	VIII.	VII.	VI.
1910	VI.	VI.	—	—	—	—
		VII.	—	—	—	1937
	VII.	VII.	—	—	—	1938
		VIII.	—	—	1935	1938
1911	VII.	VII.	—	—	—	1939
		VIII	—	—	1935	1939
1912	VII.	VII.	—	—	—	1940
		VIII.	—	—	1335	1940
1913	VII.	VII.	—	—	—	1941
		VIII.	—	—	1935	1941
1914	VII.	VII.	—	—	—	1942
		VIII.	—	—	1935	1942
1915	VII.	VII	—	—	—	1943
		VIII	—	—	1936	1943
1916	VII.	VII.	—	—	—	1944
		VIII.	—	—	1937	1944
1917	VII.	VII.	—	—	—	1945
		VIII.	—	—	1938	1945
1918	VII.	VII.	—	—	—	1946
		VIII.	—	—	1939	1946
1919	VII.	VII.	—	—	—	1947
		VIII.	—	—	1940	1947
	VIII.	VIII.	—	—	1938	1947
		IX.	—	1935	1939	1947
1920	VIII.	VIII.	—	—	1939	1948
		IX.	—	1935	1940	1948
1921	VIII.	VIII.	—	—	1940	1949
		IX.	—	1935	1941	1949
1922	VIII.	VIII.	—	—	1941	1950
		IX.	—	1935	1942	1950
1923	VIII.	VIII.	—	—	1942	1951
		IX	—	1935	1943	1951

Nauczyciele z egz. z Instytutu Nauczycielskiego.

Tabela C.

Początek służby w roku	Grupa uposaż.		Przejdzie do grupy			
	1. I.	1. II.	IX.	VIII.	VII.	VI.
	1934.		1. stycznia roku			
1924	VIII.	VIII.	—	—	1943	1951
		IX.	—	1936	1944	1952
1925	VIII.	VIII.	—	—	1944	1953
		IX.	—	1937	1945	1953
1926	VIII.	VIII.	—	—	1945	1954
		IX.	—	1938	1946	1954
1927	VIII.	VIII.	—	—	1946	1955
		IX.	—	1939	1947	1955
1928	VIII.	VIII.	—	—	1947	1956
		IX.	—	1940	1948	1956
	IX.	IX.	—	1938	1947	1956
		X.	1935	1939	1947	1956
1929	IX.	IX.	—	1939	1948	1957
		X.	1935	1940	1948	1957
1930	IX.	IX.	—	1940	1949	1958
		X.	1935	1941	1949	1958
1931	IX.	IX.	—	1941	1950	1959
		X.	1936	1942	1950	1959
1932	IX.	IX.	—	1942	1951	1960
		X.	1937	1943	1951	1960
1933	IX.	IX.	—	1943	1952	1961
		X.	1938	1944	1952	1961
1934	IX.	IX.	—	1944	1953	1962
		X.	1939	1945	1953	1962
	od 1. II. 1934		1938	1914	1953	1962
1935	—	—	1939	1945	1954	1963
1936	—	—	1940	1946	1955	1964
1937	—	—	1941	1947	1956	1965
1938	—	—	1942	1948	1957	1967
1939	—	—	1943	1949	1958	1965
1940	—	—	1944	1950	1959	1968
1941	—	—	1945	1951	1960	1969

Nauczyciele z egz. z Instytutu Nauczycielskiego.

Tabela D.

Początek służby w roku	Grupa uposaż. 1. I. 1934.	Grupa uposaż. 1. II. 1934.	Przejdzie do grupy VIII. 1. stycznia roku	VII.	VI.	V.
1910	VI.	VI.	—	—	—	(1938)
		VII.	—	—	1935	(1938)
1911	VI.	VI.	—	—	—	(1939)
		VII.	—	—	1935	(1939)
1912	VI.	VI	—	—	—	(1940)
		VII.	—	—	—	(1940)
1913	VI.	VI.	—	—	—	(1941)
		VII.	—	—	—	(1941)
1914	VI.	VI.	—	—	—	(1942)
		VII.	—	—	—	(1942)
1915	VI.	VI.	—	—	—	(1943)
		VII.	—	—	—	(1943)
1916	VI.	VI.	—	—	—	(1944)
		VII	—	—	1936	(1944)
1917	VI.	VI.	—	—	—	(1945)
		VII.	—	—	1937	(1945)
1918	VI.	VI.	—	—	—	(1946)
		VII.	—	—	1938	(1946)
1919	VI.	VI.	—	—	—	(1947)
		VII.	—	—	1939	(1947)
	VII.	VII	—	—	1938	(1947)
		VIII	—	1935	1938	(1947)
1920	VII.	VII.	—	—	1939	(1948)
		VIII.	—	1935	1939	(1948)
1921	VII	VII.	—	—	1940	(1949)
		VIII.	—	1935	1940	(1949)
1922	VII.	VII.	—	—	1941	(1950)
		VIII.	—	1935	1941	(1950)
1923	VII	VII.	—	—	1942	(1951)
		VIII.	—	1935	1942	(1951)
1924	VII.	VII.	—	—	1943	(1952)
		VIII.	—	1936	1943	(1952)

Nauczyciele ze studiami wyższymi.

Tabela D.

Początek służby w roku	Grupa uposaż. 1. I.	Grupa uposaż. 1. II.	Przejdzie do grupy VIII.	Przejdzie do grupy VII.	Przejdzie do grupy VI.	Przejdzie do grupy V.
	1934.		1. stycznia roku			
1925	VII.	VII.	—	—	1944	(1953)
		VIII.	—	1937	1944	(1953)
1926	VII.	VII.	—	—	1945	(1954)
		VIII.	—	1938	1945	(1954)
1927	VII.	VII.	—	—	1946	(1955)
		VIII.	—	1939	1946	(1955)
1928	VII.	VII.	—	—	1947	(1956).
		VIII	—	1940	1947	(1956)
	VIII.	VIII	—	1938	1947	(1956)
		IX	1935	1939	1947	(1956)
1929	VIII.	VIII.	—	1939	1948	(1957)
		IX.	1935	1940	1948	(1957)
1930	VIII.	VIII.	—	1940	1949	(1958)
		IX.	1935	1941	1949	(1958)
1931	VIII.	VIII.	—	1941	1950	(1959)
		IX.	1936	1942	1950	(1959)
1932	VIII.	VIII.	—	1942	1951	(1960)
		IX.	1937	1943	1951	(1960)
1933	VIII.	VIII.	—	1943	1952	(1961)
		IX.	1938	1944	1952	(1961)
1934	VIII.	VIII.	—	1944	1953	(1962)
		IX.	1939	1945	1953	(1962)
	od 1. II. 1924		1938	1944	1953	(1962)
1935	—	—	1939	1945	1954	(1963)
1936	—	—	1940	1946	1955	(1964)
1937	—	—	1941	1947	1956	(1965)
1938	—	—	1942	1948	1957	(1966)
1939	—	—	1943	1949	1958	(1967)
1940	—	—	1944	1950	1959	(1968)
1941	—	—	1945	1951	1960	(1969)
1942	—	—	1946	1952	1961	(1970)
1943	—	—	1947	1953	1962	(1971)

Nauczyciele ze studiami wyższymi.

Komunikaty

T. S. L. Na terenie Małopolski istnieje od pół wieku zasłużone **Towarzystwo Szkoły Ludowej,** które swą znojną pracą nie tylko na naszym terenie a i na Śląsku wiele zdziałało dla utrzymania w czasie zaborów ducha polskiego.

Poza organizacją zawodową jest nam nauczycielstwu T. S. L. najbliższe, albowiem wspólnie działamy na niwie oświatowej.

Te tysiące Czytelń, Bibliotek, Przedszkoli, Kursów, Domów Ludowych, Szkół i Kościołów, to bogata działalność Towarzystwa Szkoły Ludowej. — **Całe Nauczycielstwo, wszyscy członkowie Z. N. P. powinni należeć do tego Towarzystwa.**

Ponieważ umowa zbiorowego płacenia składek pomiędzy Związkiem N. P. a innymi Organizacjami została rozwiązana — przeto Zarząd Okręgu Krakowskiego Z. N. P. zwraca się do wszystkich Koleżanek i Kolegów na terenie wojew krakowskiego, aby zgłosili się w najbliższych Kołach T. S. L. i tam indywidualnie składkę wpłacali.

Wiśniewski Władysław
Przew. Wydziału Pracy Społ.

Sienko Władysław
Prezes okręgu.

DELEGACJA U PANA KURATORA.

Dnia 12 października br. delegacja okręgu w osobach kol. kol. Inglot, Sienko, Serkowski, prowadzona przez Prezesa Związku kol. Nowickiego Zygmunta przedstawiła Panu Kuratorowi Stypińskiemu następujące sprawy:

I. Niektóre organizacje urządzają dla nauczycielstwa kilkudniowe kursy. Bezpośrednio po kursie uczestnik zostaje poddany egzaminowi. Ponieważ na tym tle wynikają niepotrzebne zadrażnienia, delegacja prosi Pana Kuratora, aby, jeżeli mają być po zakończeniu kursu egzaminy, odbywały się one w kilka dni później.

II. Delegacja prosiła Pana Kuratora, aby w tym roku kalendarzowym nie zwoływano konferencyj rejonowych, a to z następujących powodów:

a) W akcji wyborczej jest wielu kolegów i koleżanek zajętych tak w komisjach do Sejmu jak i Senatu, co za sobą pociąga codzienne, kilkugodzinne zajęcie i wyjazdy, a ze wzglę-

dów społecznych nauczycielstwu nie wolno uchylać się od tej czynności. Nie ma więc czasu ani pieniędzy na przygotowanie i obesłanie konferencyj.

b) W dwudziestolecie Niepodległości całe społeczeństwo składa ofiarny grosz na powiększenie i umocnienie siły obronnej Państwa, a nauczycielstwo w tej akcji nie może pozostać na uboczu.

c) Szkoła i nauka przez konferencje rejonowe, które kosztują nauczycielstwo wiele pieniędzy, ponosi więcej strat, niż nauczycielstwo zyskuje.

d) Program konferencyj nie odpowiada potrzebom, a rejony potworzone przez inspektoraty w niczym nie odpowiadają założeniom Ministerstwa z r. 1926 (Dz. Min. N 12 z 1926).

III. Również prosiła Delegacja, aby Kuratorium i Inspektoraty przychylnie załatwiały sprawę dodatków mieszkaniowych dla żon nauczycieli, które w stosunku do żon nienauczycieli są pokrzywdzone, albowiem nie przeprowadzając skargi do N. T. A. obecnie nie korzystają z dodatków, wypłacanych przez Skarb Państwa.

ZAMIANA.

Siedmioklasówkę G. Śląsk — nowa szkoła, świetne warunki pracy, doskonała komunikacja kolejowa i autobusowa, 35 minut od Katowic, 20% dodatku śląskiego i dodatek mieszkaniowy, zamienię na obwód krakowski, najchętniej blisko Krakowa. Zgłoszenia: Mleczkówna — Przyszowice G. Śl.

KOMITET WYKONAWCZY BUDOWY MUZEUM NARODOWEGO W KRAKOWIE wydał na rok 1939 kalendarz, który nosi tytuł „*Kraków i Warszawa* (Stara i Nowa Stolica Polski) w Malarstwie i Poezji" i zawiera około 70 ilustracyj wybitnych dzieł sztuki przedstawiających zamki, kościoły, ulice, place i zaułki Krakowa oraz Warszawy.

Wśród reprodukcyj znajduje się szereg obrazów wielobarwnych. Każdy obraz posiada objaśnienia oraz wyjątki z literatury, opiewające dane dzieło sztuki. Poza tym jeszcze upamiętniono 25-lecie wymarszu I. Kompanii Kadrowej, wyjątkami wierszy poetów legionistów. Kalendarz ten poleca każdego roku Ministerstwo W. R. i O. P. oraz Ministerstwo Spraw Wojskowych, jako wydawnictwo stojące na wysokim poziomie artystycznym i mające duże znaczenie pedagogiczno-wychowawcze.

Cena 1 egzemplarza wynosi zł 4, plus koszt opakowania i wysyłki zł 0.80 (razem zł 4.80).

Założone w r. 1905 Towarzystwo (Wzajemna Pomoc Nauczycielstwa pow. Krakowskiego im. Józefa Spisa) w Krakowie, zawiadamia, że udziela członkom zapomóg zwrotnych w ratach miesięcznych. Członkiem Towarzystwa może być każdy nauczyciel i nauczycielka powiatu krakowskiego. Wpisowe 1 zł, wkładka roczna 2 zł. Zgłoszenia przyjmuje Zofia Lach, Prądnik Czerwony.

OŚWIADCZENIE.

Na III Walnym Zjeździe Delegatów Z. N. P. w Warszawie w styczniu 1935 r. zostały unieważnione przez Komisję Weryfikacyjną mandaty trzech delegatów powiatu bocheńskiego na podstawie mojego pisma, że wybór ich odbył się nielegalnie. Niniejszym stwierdzam publicznie, że wybory odbyły się prawidłowo, a koszty przewodu Sądu Organizacyjnego zwracam.

Mieczysław Zieliński
nauczyciel.

WYDZIAŁ OBRONY PRAWNEJ ZARZĄDU OKRĘGU.

Informujemy zainteresowanych Kolegów, że: a) odwołania przeciwko *zarządzonemu potrąceniu 900 zł* tym, którzy rzekomo zawcześnie otrzymali przeszeregowanie do grupy VII w 1935 roku, zostały przez Ministerstwo W. R. i O. P. załatwione *pozytywnie*. Czynimy starania, aby to pozytywne załatwienie mogło objąć także tych, którzy odwołań nie wnieśli, a jest takich osób kilka czy kilkanaście. b) Zaskarżone w swoim czasie odmowne decyzje dotyczące *zaliczenia urlopu bezpłatnego* dla studiów zostały rozstrzygnięte w Najwyższym Trybunale Administracyjnym w sensie dla interesowanych dodatnim i odtąd czas urlopu dla dalszego kształcenia się udzielony bez uposażenia zaliczać się będzie do wysługi lat. c) Szereg Koleżanek zaniedbało wnieść albo odwołania do Kuratorium, albo też skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego w sprawie należącego się im od gmin dodatku mieszkaniowego, o czym piszemy na innym miejscu. Takie Koleżanki muszą złożyć podania o wznowienie sprawy, lub też prośby do Najwyższego Trybunału o przywrócenie terminu do skargi. Jakkolwiek rozstrzygnięcie takiej sprawy zależy od swobodnego uznania tych władz, trudno jednak pomyśleć, aby nie wniknęły one głęboko w istotę rzeczy i nie załatwiły tych spraw pomyślnie, pamiętając, że w przeciwnym razie skazują je na zawsze na utratę części należącego się uposażenia.

Tym, którzy mają doliczone bezpłatne urlopy do wysługi lat należy się przyspieszone zaszeregowanie, o co winni się zwrócić w drodze służbowej.

Nasze wycieczki

Zarząd Okręgu zorganizował cały szereg imprez wycieczkowych.

W kwietniu 97 osób zwiedziło słoneczną Italię, Wenecję, Padwę, Florencję, Rzym, Neapol, Pompei, Capri.

Niezapomniane wrażenie odnieśli uczestnicy wycieczki w lipcu. Przez cały niemal miesiąc, 73 osób poiło się pięknem zarówno natury jak i sztuką stworzoną przez człowieka. Uczestnikom wycieczki pokazano Wiedeń, Wenecję, Padwę, Florencję, Rzym, Neapol, Pompei, Wezuwiusz, Capri, Genuę, Mediolan, Como, Göschenen, Andermatt, Lucernę, Zürich, Neuhausen, Schaffhausen, Innsbruck, Salzburg, Wiedeń, a zatem najpiękniejsze miejscowości 3 państw: Austrii, Italii, Szwajcarii.

W sierpniu wycieczka miała charakter wypoczynkowy. Prześliczny Budapeszt z ciepłymi kąpielami, Puszta węgierska tak charakterystyczna — były pierwszym etapem. Potem tygodniowa wędrówka okrętem wzdłuż wybrzeży słonecznej Jugosławii: Senja, Rab, Trogir, Split, Hwar, Dubrownik, Kotor, stąd wycieczka do stolicy dawnej Czarnogóry — do Cetynii, Dubrownik, Korcula, Makarska, Sibenik, Susak — oto etapy tej jedynej w swoim rodzaju imprezy. Trzecim wreszcie etapem był pobyt w Lauranie. Przez 11 dni, zadowoleni uczestnicy pławili się w słońcu i kąpali w ciepłych falach Adriatyku, robiąc wycieczki do Abazii, Fiume, Wenecji i Padwy, Postumii, Tryestu, Gorycji, Monfalcone. W powrotnej drodze zatrzymano się dodatkowo w Wiedniu. Uczestników było 43.

Kierownictwo wycieczek zagranicznych spoczywało w rękach kol. Korzeniowskiego Aleksandra i kol. Szeligi Stefana.

Praca wczasowa objęła również i Polskę, a jej celem było pokazanie Kol. i Kol. piękna naszego kraju, piękna, które niestety często jest niedoceniane.

W lipcu, grupa 29 osób zwiedziła Brześć, Pińsk — skąd w całodniowej wędrówce statkiem: Piną, Jasiołdą, Prypecią i Strumieniem zachwycano się egzotyzmem tych tak ciekawych okolic, Baranowicze, Szlak Mickiewiczowski: Tuchanowicze, Worończa, Świteź, Czombrów, Nowogródek, potem

Wilno, Zułów, jezioro Narocz, Werki. Troki, Augustów, Białowieżę, Park Narodowy i Puszczę Białowieską.

Kierownikiem wycieczki był kol. Wroński Tadeusz.

W lipcu zwiedzono inny zakątek Polski w grupie złożonej z 32 osób. Tym razem była to południowo-zachodnia połać kraju: Drohobycz, Borysław, Truskawiec, Stanisławów, Rafajłowa, Krzyż Legionów, Sywula, Jaremcze, Worochta, Howerla, Żabie, Kosów Huculski, Zaleszczyki, Okopy św. Trójcy, Krzywcza i Lwów.

Kierownikiem był kol. Kłosiński Karol.

Obie krajowe wycieczki wykazały, że kraj nasz posiada jeszcze bardzo wiele nieznanych ogółowi skarbów przyrody i kultury.

W tym przekonaniu, Zarząd Okręgu zamyśla i nadal służyć koleżeństwu, organizując stale różne imprezy. Już podczas ferii zimowych projektowane są następujące:

Wycieczka wypoczynkowo-narciarska (27. XII. do 8. I.) w Gorgany i Czarnohorę.

Wczasy w Tatrach od 27. XII. — 6. I.

Nowy Rok w Italii. (27. XII.—7. I.)

Prospekty wysyła: Zarząd Okręgu Z. N. P.
Kraków — Szewska 20.

FRANCISZEK INGLOT.

Porada prawna

I. ODPRAWA DLA NAUCZYCIELI TYMCZASOWYCH.

Nauczyciel tymczasowy może być zwolniony ze służby, jeżeli w ciągu lat 5-ciu pracy nauczycielskiej nie złoży egzaminu praktycznego. (na zasadzie art. 10. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6. marca 1928. Nr 28. Dz. U. Rz. P. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli). Może on być zwolniony ze służby w każdej chwili, (na zasadzie art. 62. ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli z dnia 1 lipca 1926. w brzmieniu z dnia 9. listopada 1932. Nr 104. Dz. U. Rz. P.). Ponadto może być nauczyciel tymczasowy zwolniony

na zasadzie art. 63. przytoczonej ustawy, jeżeli otrzymał ocenę kwalifikacyjną niedostateczną. W każdym z powyższych wypadków obowiązuje zgodnie z postanowieniem art. 64. przytoczonej ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli 3-miesięczne wypowiedzenie stosunku służbowego.

Nauczycielom zwolnionym ze służby na przytoczonych powyżej podstawach przysługuje odprawa w wysokości jednomiesięcznego, pełnego, ostatnio pobieranego, uposażenia służbowego za każdy pełny rok, przesłużony w państwowej służbie nauczycielskiej, nieprzekraczająca jednak ogółem 5-cio miesięcznego jego uposażenia. Prawo do takiej odprawy może być zakwestionowane tylko wówczas, jeżeli służba zwolnionego nauczyciela była, albo w całym, albo w pewnej części tego okresu naganna.

Powstaje zatem zagadnienie, co należy rozumieć pod pojęciem naganności służby. Że pojęcie to było rozmaicie rozumiane i interpretowane, świadczy okoliczność, że sprawa podobna znalazła się przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym. A znalazła się z tego powodu, że władza I i II Instancji, opierała się na spostrzeżeniach wizytatorów w wykazie stanu służby, gdzie praca interesowanego nauczyciela była ujemnie scharakteryzowana, mniej więcej w tych słowach, że naukę prowadzi chaotycznie, nie umie organizować pracy, akt szkolnych i dziennika nie prowadzi należycie, wpływu wychowawczego nie uwidacznia, o zewnętrzny wygląd szkoły nie dba. Za ten okres, za który wydane były takie spostrzeżenia nie przyznano odprawy zwolnionemu nauczycielowi.

Inaczej do tej sprawy ustosunkował się Najwyższy Trybunał Administracyjny, który wyrokiem z dnia 23 marca 1936, L. Rej. 721. uchylił zarządzenie o nieprzyznaniu odprawy i wyjaśnił, że: a). spostrzeżenia powyżej przytoczone stanowią dopiero materiał, na podstawie którego władza wydaje ogólną ocenę o pracy nauczyciela, a z akt nie wynika, aby w ogóle taka ocena była wydana. b). Gdyby nawet była wydana ujemna ocena, to i tak, nie jest ona równoznaczna z nagannością służby, a jedynie stanowi powód wypowiedzenia stosunku służbowego.

Z powyższego wynika, iż ujemne spostrzeżenia kierownika szkoły, inspektora czy też wizytatora, a nawet niedostateczna ocena pracy nie są równoznaczne z ustaleniem pojęcia naganności służby. Pojęcie to łączy się i wynika z przepisów doty-

czących odpowiedzialności służbowej, nie zaś z przepisów dotyczących fachowej pracy nauczyciela. Innymi słowy, służba nauczyciela może wówczas być uważana za naganną, jeżeli przeciwko nauczycielowi zostało wdrożone dochodzenie zakończone udzieleniem kary porządkowej, lub też kary dyscyplinarnej.

II. PODWÓJNA POLICZALNOŚĆ SŁUŻBY WOJSKOWEJ NAUCZYCIELI TYMCZASOWYCH.

Do 1 kwietnia 1936 obowiązywało prawo płynące z art. 15. ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923. w brzmieniu z dnia 20 lutego 1934. Nr 20. Dz. U. Rz. P., wedle którego czas służby wojskowej odbytej podczas wojny, od dnia rozpoczęcia działań wojennych, do dnia podpisania traktatu pokoju liczy się przy wymiarze uposażenia emerytalnego podwójnie. W stosunku do nauczycieli i w ogóle funkcjonariuszów państwowych, którzy mają służbę wojenną polską, prawo to nadal obowiązuje, nie obowiązuje natomiast względem tych, którzy podlegają rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935. Nr 85. Dz. U. Rz. P.

Jednakże i przed ukazaniem się dekretu z dnia 22 listopada 1935 Izba Skarbowa kwestionowała prawo podwójnego liczenia służby wojskowej, tym funkcjonariuszom, którzy służąc w wojsku, nie mieli uprawnień emerytalnych, lub też którzy bezpośrednio ze służby w armii zaborczej nie przeszli do służby wojskowej polskiej, lub też do polskiej służby cywilnej. Jedna z takich spraw znalazła się przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym, z okazji wymiaru pensji wdowiej po nauczycielu zmarłym w służbie czynnej, któremu Izba Skarbowa wymierzając uposażenie emerytalne jako podstawę do wymiaru pensji wdowiej, nie zaliczyła do wysługi emerytalnej zmarłego męża, czasu służby wojskowej, wojennej w b. armii austriackiej w wymiarze podwójnym, ponieważ nie był on funkcjonariuszem z uprawnieniami emerytalnymi w b. państwie austriackim, ani nie przeszedł bezpośrednio z tej służby wojskowej do służby wojskowej polskiej, ani polskiej służby cywilnej.

Przeciwko decyzji Izby Skarbowej wniesione zostało odwołanie do Ministerstwa Skarbu, które zatwierdziło orzeczenie Izby Skarbowej w części, którą nie zaliczono do wysługi

emerytalnej służby zaborczej wojskowej, jako wojennej w wymiarze podwójnym, natomiast zmieniło zaliczenie służby zaborczej jako pracy zawodowej na zasadzie art. 97. ustawy emerytalnej, a natomiast zaliczyło tę służbę jako służbę nauczycielską i służbę wojskową na zasadzie art. 81. tejże ustawy.

Przeciwko ustępowi orzeczenia Ministerstwa Skarbu, którym odmówiono zaliczenia zmarłemu nauczycielowi służby wojennej w wymiarze podwójnym, wniosła wdowa skargę do Najwyższego Trybunału w dniu 31 grudnia 1934, o uchylenie zaskarżonego ustępu, jako niezgodnego z przepisami ustawy.

Rozpatrując tę sprawę w dniu 18 czerwca 1937, Najwyższy Trybunał Administracyjny orzekł, że bezpodstawna była odmowa podwójnego zaliczenia do wysługi emerytalnej okresu służby w b. armii austro-węgierskiej w czasie wojny, a zarzut skargi przeciwko temu uznał za słuszny.

Ponadto Najwyższy Trybunał Administracyjny wyjaśnił, że w myśl rozporządzenia cesarskiego, dnia 9 czerwca 1915 i Ministerstwa Obrony Krajowej z dnia 10 grudnia 1915, służba wojskowa w czasie wojny podlegała pod określonymi w tych przepisach warunkami, uprzywilejowanemu zaliczeniu do wysługi emerytalnej tym osobom, którym przysługiwało prawo zaliczenia lat służby w wojnie światowej. W sprawie niniejszej władza pozwana prawo do pojedynczego zaliczenia lat wojennych przyznała. Skoro więc ta służba była policzalna podwójnie według przepisów zaborczych, podlegała takiemuż zaliczeniu według art. 81. ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r., a to wobec postanowień art. 15. tejże ustawy.

Z powyższej wykładni wynika, nie tylko prawo do podwójnego zaliczenia służby wojskowej nauczycielom tymczasowym, ale także i prawo do zaliczenia tejże służby na zasadzie art. 81. ustawy emerytalnej, którego to prawa bardzo często Izba Skarbowa załatwiając podania wniesione w roku 1933, interesowanym odmawia. Z tego powodu informujemy ogół kolegów o stanowisku i wykładni Najwyższego Trybunału, prawa zaliczenia służby wojskowej nauczycielom tymczasowym mimo, iż nie byli oni w czasie tej służby funkcjonariuszami państwowymi z uprawnieniami emerytalnymi.

Zainteresowanych w tej sprawie informujemy zresztą bezpośrednio i indywidualnie.

III. ZMIANA PRZEPISÓW O DODATKU MIESZKANIOWYM.

a). Brzmienie ustawy.

Zmiany przepisów o dodatku mieszkaniowym są w ustawie z dnia 29 marca 1938. Dz. U. Rz. P. Nr 21. poz. 172. i obejmują 5 artykułów, z których tylko 1 i 2, jako aktualne i ważne dla interesowanych streścimy.

W artykule 1. postanawia ustawa, że Skarb Państwa przejmuje wypłatę dodatku mieszkaniowego dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych do wypłaty, którego obowiązane były gminy w myśl przepisów art. 11. ustawy z dnia 17 lutego 1922, oraz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930. Nr 86. Dz. U. Rz. P.

Nie w całym jednak Państwie obowiązek wypłaty dodatku mieszkaniowego przez Państwo, został przejęty naraz. Terminy te podzielone zostały na 3 etapy, a mianowicie: *od 1 kwietnia 1938, w gminach wiejskich,* od dnia *1 kwietnia 1939 w miastach niewydzielonych* z powiatowych związków samorządowych, od dnia *1 kwietnia 1940 w miastach pozostałych.* Jeżeli jednak gmina pozbawiłaby nauczyciela mieszkania w naturze dostarczonego mu przed wejściem w życie ustawy, to obowiązek wypłaty dodatku na mieszkanie ciążył będzie nadal na gminie.

Art. 2. postanawia, że Skarb Państwa będzie wypłacał dodatek mieszkaniowy tym nauczycielom, którzy wprawdzie dostaną mieszkania w budynkach szkolnych, lub też innych stanowiących własność gminy pod warunkiem, że budynki te oddano do użytku po 1 kwietnia 1938. W takim wypadku będzie miała gmina przywilej pobierania czynszu za udzielone mieszkanie, ale w wysokości nieprzekraczającej kwoty z tytułu dodatku mieszkaniowego.

b). A co z mężatkami?

To samo, co i przedtem! Właśnie jest wielką luką tej ustawy, że w postanowieniach końcowych nie uchyliła obowiązujących nadal, a niezgodnych ani z poprzednią, ani z obecną ustawą rozporządzeń, mianowicie: a) rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Raligijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 marca 1934, Nr: BP. 5092/34, oraz b) okólnika Kuratorium

Okręgu Szkolnego (u nas krakowskiego) z dnia 12 marca 1934, Nr BP. 12214/34.

Wskutek tego mężatki, żony kierowników szkół powszechnych, lub żony nauczycieli publicznych szkół powszechnych, zmuszone są tak, jak przedtem i nadal dochodzić swojego prawa w drodze skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

A szkoda! Tyle przecież tysięcy już skarg rozstrzygnął Najwyższy Trybunał Administracyjny w sensie pozytywnym dla nauczycielek mężatek, które nadal t. zn. do reszty muszą praw swoich dochodzić, co pociąga za sobą koszty zarówno dla interesowanych, jak też i dla Skarbu Państwa. Zainteresowane muszą przede wszystkim wyłożyć 66 zł na opłaty stemplowe, a o ile nie są w organizacji także na koszta skargi, którą wnosić musi adwokat. Państwo zaś po ogłoszeniu wyroku musi zwracać wyłożone kwoty na opłaty stemplowe i zatrudniać bądź co bądź znaczny personel dla wydawania orzeczeń w tej sprawie.

c). Stawki dodatku mieszkaniowego.

Mimo działania już 4-letniego, nowej ustawy uposażeniowej i mimo całego szeregu wyjaśnień w tej sprawie, zarówno ustnych, jak i pisemnych, jeszcze nie wszyscy wiedzą, kiedy przypadają im terminy nowych stawek dodatku mieszkaniowego.

Stawki dla dodatku mieszkaniowego obowiązują w niezmienionej wysokości od 1. stycznia 1929. i zależą od trzech czynników, a mianowicie: a) od grupy uposażenia, b) stanu rodzinnego), c) miejscowości, w której nauczyciel lub nauczycielka pracuje, podzielonych na cztery kategorie i zróżniczkowane na trzy dawne zabory.

Dlatego powtarzamy postanowienia przytoczonego wyżej okólnika z dnia 3. marca 1934, dotyczącego terminów przesunięcia do wyższych stawek z okazji awansu, ale nie podług rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19. grudnia 1933. Nr 102. Dz. U. Rz. P., lecz podług ustawy z dnia 9. października 1823. Nr 116. Dz. U. Rz. P. Wskutek tego, przesunięcia do wyższych stawek następują w dniu 1. stycznia i 1. lipca każdego roku, dla tych, którzy ukończyli lub w okresie 4-ch miesięcy mają ukończyć 24 lata służby, względnie 6 lat służby

dla mających studia uniwersyteckie. O tym trzeba przypominać zawsze w *grudniu* i w *czerwcu, odnośnego roku.*

d) Kiedy nauczycielka mężatka otrzymuje dodatek mieszkaniowy dla utrzymujących rodzinę.

Bardzo często otrzymujemy zapytania czy nauczycielka mężatka może otrzymywać dodatek mieszkaniowy wedle stawki dla utrzymujących rodzinę. Wyjaśniamy, że i mężatka, której mąż żyje, może otrzymywać dodatek mieszkaniowy rodzinny, ale w pewnych tylko przez ustawę i orzecznictwo Najwyższego Trybunału określonych okolicznościach.

Zasadniczo ta mężatka ma prawo do dodatku mieszkaniowego rodzinnego, która wedle ustawy z dnia 9. października 1923. Nr 116. Dz. U. Rz. P., miała prawo zgodnie z art. 4. tejże ustawy do t. zw. dodatku ekonomicznego. A kiedy miała mężatka prawo do dodatku mieszkaniowego, orzekł o tym Najwyższy Trybunał Administracyjny, który w wyroku z dnia 18. czerwca 1931. L. Rej. 3505/29, dał następującą wykładnię:

Art. 4. ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 Dz. U. Rz. P. poz. 924. przyznaje dodatki ekonomiczne, nie więcej jednak, niż na 5 członków rodziny, dla tych funkcjonariuszów, którzy utrzymują rodzinę, przy czym w punkcie b) ustępu trzeciego powyższego artykułu za członka rodziny uważa się również i męża funkcjonariuszki państwowej pod warunkiem, jeżeli jest zupełnie niezdolny do zarobkowania. Z powyższego wynika, że zamężna funkcjonariuszka państwowa, ma prawo do dodatku na dzieci w tym wypadku, jeżeli stwierdzone zostanie, że ona jest utrzymującą rodzinę, a więc wtedy, kiedy wynikający z przepisów kodeksu cywilnego obowiązek utrzymywania przez męża rodziny, przejdzie na żonę; w wypadku zaś kiedy mąż jej jest zupełnie niezdolny do zarobkowania i nie posiada minimalnych środków utrzymania, ma ona prawo do dodatku ekonomicznego nie tylko na dzieci, ale nawet i na męża.

Kiedy zaś mąż może być uznany za ubogiego, a zatem nie mogącego utrzymać rodziny, powołał się Najwyższy Trybunał Administracyjny na § 143 kodeksu cywilnego i ustalonego w tym przedmiocie orzecznictwa, wedle którego obowiązek utrzymywania dzieci przechodzi na matkę, o ile mąż jest pozbawiony środków utrzymania, względnie jest ubogi, czyli nie

posiada minimum środków utrzymania. Za posiadanie zaś minimalnych środków uznał Najwyższy Trybunał Administracyjny tego, który wolny jest od płacenia podatku dochodowego, a to w myśl art. 2. ustawy o państwowym podatku dochodowym Dz. U. Rz. P. 1925, poz. 411.

Wobec stosowania stawki dodatku mieszkaniowego do założeń ustawy z dnia 9. października 1923, powyższa wykładnia ma nadal w rozstrzyganiu próśb o wyższy dodatek mieszkaniowy obowiązujące znaczenie, byleby tylko dowody wskazywały, że mężatka nauczycielka jest głową rodziny, tę rodzinę utrzymującą, oraz, że mąż jej jest albo chory, albo ubogi, albo bezrobotny.

IV. DŁUGOŚĆ URLOPU MACIERZYŃSKIEGO.

Wiadomo z pragmatyki służbowej, że na zasadzie ustępu 3. art. 28. ustawy z dnia 1. lipca 1926. w brzmieniu z dnia 9. listopada 1932. Nr 104. Dz. U. Rz. P., na czas połogu należy się nauczycielce z reguły 6-tygodniowy urlop. Urlop dłuższy winien być udzielony na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego.

Zdarzyło się w roku 1937 raz, zaś w roku 1938 po raz drugi, że w związku z urlopem macierzyńskim zostało zakwestionowane świadectwo lekarza urzędowego przez inspektora szkolnego, który zwrócił się do interesowanej z oznajmieniem, że nie ma żadnej podstawy prawnej do udzielenia jej urlopu wskazanego przez lekarza urzędowego, określonego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7. lutego 1936. Dz. U. Rz. P. Nr 17.

Wskutek tego zakwestionowania, zwrócił się lekarz powiatowy do swojego Urzędu Wojewódzkiego, a tenże Urząd Wojewódzki do odnośnego Kuratorium Okręgu Szkolnego, z prośbą o pouczenie inspektora szkolnego o przepisach dotyczących badania lekarskiego.

Z porównania ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli z dnia 1. lipca 1926. i punktu 91. tabeli do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7. lutego 1936, wynika duża rozbieżność o tyle. że przy ciąży normalnej na okres porodu i połogu, oraz na okres karmienia należy się funkcjonariuszce państwowej urlop na okres 12-tu tygodni, a w czasie ciąży można jej

udzielać kilkudniowych urlopów w każdym miesiącu. Postanowienia te są następstwem konferencji Waszyngtońskiej z 1919 roku.

Jak z powyższego wynika, lekarz urzędowy nie potrzebował i nie potrzebuje krępować się postanowieniami pragmatyki służbowej, w szczególności postanowieniami ustępu 3. art. 28, albowiem w 4-ry lata później wydane rozporządzenie Rady Ministrów, zaopatrzone szczegółową tabelą stanów chorobowych, daje mu bardzo dokładną i bardzo ścisłą instrukcję, w jakich wypadkach i na jaki okres wydawać orzeczenia lekarskie, dotyczące wstrzymania się od służby albo z powodu choroby, albo też z powodu potrzeby poratowania zdrowia urlopem. Byłoby wskazanym, aby te sprawy były uzgodnione i nie zachodziły sprzeczności między przepisami dla funkcjonariuszów państwowych i dla lekarzy urzędowych.

V. ZMIANY W USTAWIE EMERYTALNEJ.

Nowela do ustawy emerytalnej z dnia 12. marca 1938, ogłoszona w Nr 17. Dz. U. Rz. P. poz. 125, nie dotyczy wyłącznie zniesienia znanego dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej, jakby się komuś zdawało, ale zawiera poza tym szereg zmian wychodzących na niekorzyść emerytów i dlatego mimo, iż postanowienia tej ustawy były już poruszane w Nr 12 Głosu Nauczycielskiego, jest rzeczą wskazaną szczegółowe omówienie postanowień tejże noweli.

1) Jak już wyżej wspomniałem usuwa nowela najbardziej drastyczną krzywdę wyrządzoną emerytom przez wprowadzenie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935 Nr 85 Dz. U. Rz. P. Postanowienia te były nie tylko materialną, ale także i moralną krzywdą t. zw. emerytów zaborczych i dlatego uchylenie tego dekretu ma doniosłe znaczenie. Czy jednak został przywrócony stan pierwotny?

Niestety, nie został przywrócony stan postanowień ustawy emerytalnej w brzmieniu z przed 1-go kwietnia 1936 roku. Wprawdzie lata służby zaborczej zaliczać się będą w pełnym wymiarze t. j. rok za rok państwowej służby polskiej; wprawdzie z pracy zawodowej zaliczonej w swoim czasie przez Komisję Weryfikacyjną na podstawie ustaw uposażeniowych z dnia 13 lipca 1920 Dz. U. Rz. P. Nr 65, zaliczać się będzie

za każdy kalendarzowy rok służby państwowej polskiej, zaliczalny do emerytury, rok takiej pracy zawodowej, byle by okres tej pracy, nie był dłuższy, niż okres służby w państwie polskim. Jednakże doznała ograniczenia zaliczalność służby wojskowej, pełnionej w czasie wojny.

Zaliczalność tej służby zawierały postanowienia art. 15 i 37 przytoczonej ustawy emerytalnej w brzmieniu z dnia 20 lutego 1934 Nr 20 Dz. U. Rz. P. bez jakichkolwiek ograniczeń. Dopiero przytoczony wyżej dekret, ograniczył przywilej podwójnej zaliczalności służby wojskowej, pełnionej w czasie wojny, dla tych, którzy nie mogą się wykazać służbą niepodległościową, stwierdzoną przez nadanie odznaczenia „Krzyżem Niepodległości" lub „Virtuti Militari". — Jak po dekrecie, tak i obecnie lata służby wojskowej będą zaliczane do emerytury w wymiarze pojedyńczym, z wyjątkiem odznaczonych wyżej wymienionymi orderami. Oczywiście, że dla tych wszystkich, którzy z zaliczeniem podwójnie służby wojennej dobili się pełnego uposażenia emerytalnego, a służby cywilnej mieli ograniczoną ilość lat, nie przynosi nowela poprawy prócz liczenia służby zaborczej i zawodowej cywilnej, oraz wojskowej rok za rok.

2) Ustawa, czy nowela do ustawy rzadko kiedy zadawalnia wszystkich toteż i w tym wypadku są niezadowoleni i to nie tylko ci, którym służba wojskowa nie liczy się podwójnie, ale także i ci, których postanowienia dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935 wcale nie dotknęły. Mam na myśli wszystkich tych kolegów emerytów, którzy służyli grubo więcej ponad 35 lat i z tego powodu nawet redukcja lat służby zaborczej, czy pracy zawodowej nie dosięgła ich, albowiem mimo tej redukcji mieli zaliczalnych 35 lat, a często i więcej. Ci wszyscy nic na noweli do ustawy emerytalnej nie zyskując muszą płacić w latach od 1 kwietnia 1939 r. do końca marca 1942 opłaty: 4%, 3%, 2%, a wreszcie 1% uposażenia emerytalnego, przez co nie zyskują, a tracą na noweli. Jedyną pociechą tych jest, że nie dosięgała ich redukcja w czasie od listopada 1935 do końca marca 1938, co obecnie wyrównuje się.

Od opłaty będą zwolnieni w pierwszym rzędzie odznaczeni orderem „Virtuti Militari", lub „Krzyżem Niepodległości z Mieczami", zawodowi wojskowi uznani za inwali-

dów wojennych, emeryci, których uposażenie wynosi mniej niż 100 zł, wdowy, których pensja wdowia wynosi nie więcej niż 50 zł, oraz sieroty poniżej 25 zł miesięcznie, a wreszcie ci wszyscy emeryci, którzy przeszli na emeryturę od 1 lutego 1934 r. i wymiar emerytury mają od uposażenia wedle nowej ustawy.

3) Bardzo ważna, a zarazem ujemna zmiana ustawy zaszła w postanowieniach art. 11 dawnego brzmienia. Wiadomo, że wszyscy, którym Komisja Lekarska I. czy II. Instancji orzekła 95% trwałej niezdolności do wszelkiego zarobkowania, a mieli oni co najmniej 10 lat służby otrzymywali doliczenie dalszych lat 10-ciu z urzędu, bez jakichkolwiek zastrzeżeń.

Obecnie od 1 kwietnia obowiązuje podwójne traktowanie tego problemu, a mianowicie: a) nie wystarczy określenie trwałej niezdolności do zarobkowania w 95%, ale dla uzyskania doliczenia lat z urzędu potrzebne jest jeszcze określenie, że trwała niezdolność wynikła w związku ze służbą. b) W braku takiego określenia można będzie także uzyskać doliczenie lat, ale dopiero za zgodą Ministra Skarbu i na wniosek Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w którym to celu trzeba będzie wnieść odpowiednie podanie w drodze służbowej, z prośbą o spowodowanie doliczenia lat 10 do emerytury.

4) Do chwili obecnej przenoszenie w stan spoczynku odbywało się na zasadzie art. 28 na własną prośbę, zaś z urzędu na podstawie art. 29 ustawy emerytalnej. W obu wypadkach wystarczyło do przeniesienia w stan spoczynku, gdy Komisja Lekarska I. lub II. Instancji uznała kogoś za niezdolnego do służby, a obojętne było w jakim stopniu utracił on zdolność zarobkową.

Od 1 kwietnia b. r. począwszy, przeniesienie funkcjonariusza państwowego w stan spoczynku z urzędu będzie możliwe dopiero wówczas, gdy utrata trwałej zdolności do wszelkiego zarobkowania wyrażać się będzie co najmniej w 50%. Inaczej przedstawia się sprawa przy przeniesieniu na własną prośbę, gdzie 50% niezdolności do zarobkowania nie będzie koniecznym warunkiem przeniesienia w stan spoczynku.

W końcu trzeba podkreślić to, co od dawna obowiązuje, że badaniu lekarskiemu przy przeniesieniach z urzędu na

emeryturę, poddaje się funkcjonariuszów, którzy nie przekroczyli 60 lat wieku. Jeżeli tę granicę wieku przekroczyli, przechodzą w stan spoczynku bez komisyjnego badania stanu zdrowia, chyba, że o to osobno proszą. To samo dotyczy tych, którzy mając 55 lat wieku i 35 lat służby wnoszą prośbę o przeniesienie w stan spoczynku. Ci także nie są powoływani do Komisji Lekarskiej.

Nowości księgarskie

„Cięcie drzew owocowych" Dr M. Lityński, cena 2 zł, nakładem Hasła Ogrodniczo-rolniczego Tarnów, ul. Matejki.

„Ustrój i organizacja szkolnictwa", oprac. Dr Z. Kwiatkowski i Dr St. Białas, zbiór przepisów w zakresie administracji szkolnictwa, cena 5 zł. Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów.

„Prawo szkół prywatnych" Dr Z. Kwiatkowski. Lud. Ekiert, zbiór przepisów w zakresie szkolnictwa, cena 5 zł, nakładem Państw. Wydawn. Książek Szkolnych. Lwów.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych, Lwów, wychodzi *Poradnik dla organizacji uczniowskich*.

I. Józef Hałczyński: *Samorząd klasowy*, cena 30 gr.

II. Józef Hałczyński: *Pisanie ustawy spółdzielni uczniow.* cena 30 gr.

III. Józef Hałczyński: *Pisanie regul. kroniki szkolnej*, cena 30 gr.

IV. Józef Hałczyński: *Prowadzenie uproszczonej rachunkowości*, cena 30 gr.

Ś. p. Janina Złotnicka, Dyrektorka Państw. Szkoły Przemysłowej Żeńskiej w Warszawie: Rada Pedagogiczna P. S. P. Ż. wydała wspomnienie o śp. J. Złotnickiej, tworząc równocześnie fundusz stypendialny Jej imienia.

Teatr Polski Żywej. Książnica Atlas Lwów - Warszawa Nr. 5. Fel. Bursa: Jako Jędruś wójtem ostoł. — Nr. 6. M. Mikuła: Legenda o karczmarzu Centoryi.

Zwracamy uwagę na Wydawnictwo Książnicy Atlasu, która rozpoczęła wydawnictwo Poradnika dla organizacyj uczniowskich — jak również utworów teatralnych, których jeżeli idzie o naszą literaturę brak zupełny; albo nie są odpowiednie dla zespołów wiejskich. Utwór F. Bursy *Jako Jędruś został wójtem* — jak i M. Mikuły *Legenda o karczmarzu Centoryi*, dają działaczowi na polu teatralnictwa ludowego wiele doborowego materiału.

Składam serdeczne podziękowanie wszystkim Kolegom i Ich Przyjaciołom, którzy jako Delegaci do Wojewódzkiego Kolegium wyborczego, poparli moją kandydaturę, zgłoszoną przez wojew. nauczycielski Komitet Wyborczy.

Sienko Władysław.

Dnia 26 listopada b. r. o godzinie 10-tej

odbędzie się

NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE

za ś. p.

STANISŁAWA NOWAKA

Prezesa Związku Nauczycielstwa Polskiego

Po nabożeństwie nastąpi przeniesienie zwłok do grobowca.

Koleżanki i Kolegów prosimy o jak najliczniejszy udział w tej żałobnej manifestacji.

REDAKCJA:

Władysław Sienko kierownik redakcji — **Dr St. Skrzeszewski** sprawy dydaktyczno-pedagogiczne — **Roman Serkowski** sprawy organizacyjne

Franciszek Inglot sprawy prawno-służbowe — **Henryk Schlenker** sprawy gosp. i redaktor odpowiedzialny — **Wł. Wiśniowski** sprawy społeczne

Cena oddzielnego numeru 50 gr.

Wydawca: Zarząd Okręgu Krakowskiego Zw. Nauczycielstwa Polskiego
Kraków, Szewska 20 I p. — — Telefon 133-60 — — P. K. O. 413.675

Drukarnia „Powściągliwość i Praca" w Krakowie.